

УДК 351:338.2

Н. С. Пугачова,
асистент кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління, Житомирський національний агроекологічний університет
ORCID ID: 0000-0002-9101-1148

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.3.130

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ "ЗЕЛЕНОЇ" ЕКОНОМІКИ ЯК ОСОБЛИВИЙ ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

N. Puhachova,
Ph.D. postgraduate student of the Chair of economics theory
and intellectual property Zhytomyr National Agroecological University

FORMATION AND IMPLEMENTATION OF THE "GREEN" ECONOMY AS A SPECIAL OBJECT OF STATE POLICY

Нами було досліджено та доведено необхідність формування принципово нової, ефективної системи державного управління "зеленої економіки", враховуючи тенденції сучасного економічного розвитку; також було визначено суб'єкти, які створювались в Україні протягом останніх десятиліть з метою впровадження засад сталого розвитку в різні сфери суспільного життя. Визначено "зелену" економіку в якості одного з найбільш серйозних векторів сучасного соціально-економічного розвитку та важливого чинника при прийнятті політичних рішень як на рівні окремих держав та урядів, так і в світі загалом. У статті також наведено "бар'єри", що виникають у разі переходу до "зеленої" економіки й розвитку, і виявлено їх політико-управлінську природу. Обґрунтовано, що основні зусилля держави як головного творця політики розвитку "зеленої" економіки повинні бути сконцентровані на зламі сформованої традиції економічної експортно-сировинної моделі та розвитку громадянського суспільства, що призведе до створення нових інституційних контурів економіки, заснованої на принципах "зеленого" зростання.

We have investigated and proved the need to create a fundamentally new, effective system of public administration of the "green economy", taking into account the trends of modern economic development. We also identified the subjects that were created in Ukraine over the past decades in order to implement the principles of sustainable development in various spheres of public life. The "green" economy is identified as one of the most serious vectors of modern socio-economic development and an important factor in making political decisions both at the level of individual States and governments, and in the world as a whole. The article also presents the "barriers" that arise during the transition to a "green" economy and development, and reveals their political and managerial nature. It is proved that the main efforts of the state as the main Creator of the "green" economy development policy should be focused on breaking the established tradition of the economic export-raw material model of civil society development, which will lead to the creation of new institutional contours of the economy based on the principles of "green" growth.

Definition of the subjective structure of the state policy of development of "green economy" carried out the essential analysis of the definition of "green economy" as an object of state regulation; the proposed definition of state regulation in the field of "green economy"; determined that the diversity goals of green growth of state regulation in the sphere of "green economy" covers a number of policy directions and their combinations; the classification of areas and tools within the objectives of state regulation in the field of "green economy".

We cannot stop the development of the "green" economy through any restrictions, but there should also be no decisive attempts to grow it, accompanied by environmental slogans such as saving the Earth from climate change. Instead, its development should be considered, varied and gradual, and should take into account the production and technological, socio-economic, and natural-geographical aspects of different countries and regions.

Ключові слова: державна політика, "зелена економіка", державне регулювання, суб'єкт державної влади, об'єкт державного регулювання, стратегія.

Key words: state policy, "green economy", state regulation, subject of state power, object of state regulation, strategy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Теперішній етап глобального розвитку починається законодавчим і скоординованим про-

цесом пошуку шляхів переходу до принципів сталого розвитку економіки, які втілюються у відповідних єдиних цілях на рівні ООН, що ставить важкі задачі для країн з перехідною економікою, зокрема України, а саме наздогнати темпи розвинутих країн та заповнити існуючі

прогалини, слідуючи концепції сталого розвитку і використовуючи відповідні методи. Основним чинником є трансформація і переорієнтація економічної системи на "зелену" економіку, що обумовлює зв'язок між процесом перетворень у країнах, що розвиваються, і переходом до сталого розвитку. В цих умовах формування державної політики розвитку "зеленої" економіки безпосередньо пов'язане з фундаментальними питаннями характеру держави, поділу влади, відповідальності, надання відповідних прав і безпосередньо впливає на можливість побудови в країні плюралістичної демократії європейської моделі на принципах сталого розвитку.

Специфіка економічних, політичних, історичних, соціальних, екологічних та інших умов кожної країни закладає основу для розвитку власної теоретичної та методологічної підготовки державної політики розвитку "зеленої" економіки і відповідної практики її реалізації. Для України комплекс умов доповнюється кризовими економічними і політичними явищами, затяжним військовим конфліктом на її території, процесом євроінтеграції та низкою міжнародних зобов'язань. У цьому контексті необхідно знайти всеосяжні і безкомпромісні підходи до розробки та реалізації державної політики розвитку "зеленої" економіки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Вивчення процесу розвитку і вдосконалення державної політики в цілому висвітлюється в роботах вітчизняних вчених: П. Гаман, З. Бурик, Ю. Ковбасюк, В. Токарева, В. Тертичка, В. Толкованов, О. Чечель та багатьох інших.

Теоретичному обґрунтуванню суті, певних особливостей, інструментів та конкретних політичних засад розвитку "зеленої" економіки були присвячені роботи зарубіжних вчених, як К. Аллен, Р. Костанца, О. Біна, Х. Делі, Г. Паулі, В. Дітріх, Б. Далал-Клейтон, Б. Буркинського, Е. Барб'є та ін.; та вітчизняних вчених О. Веклич, О. Балуєвої, І. Бистрякова, Б. Данилишина, А. Жарової, А. Мусіної, О. Чмир та ін.

Але все таки попри таку велику кількість вчених, що досліджували зазначену проблему, розробку єдиного системного підходу до формування політики розвитку зеленої економіки в Україні не було достатньо вивчено, що при-

звело до актуальності обраної теми та необхідності розробки відповідних теоретичних і практичних розробок.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження особливостей формування "зеленої" економіки як об'єкта державної політики.

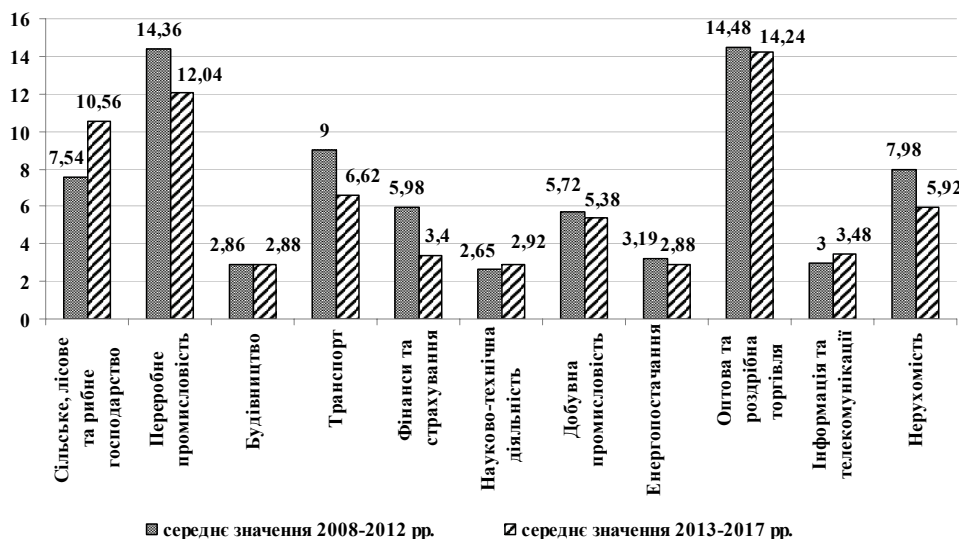
ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У світлі сучасних світових етапів та напрямів економічного розвитку влада та уряди усіх країн повинні пристосовуватись до мінливої ситуації, що на пряму пов'язана з повільним процесом відновлення, що в свою чергу створює ряд перешкод на шляху до розвитку, створює фінансові обмеження. За даними Міжнародного валютного фонду (МВФ) [1] з 2016 року спостерігалось непередбачене посилення світової активності. Якщо 2015 році світове зростання — 3,1 %, то у 2017 році прогнозувалось збільшення цього показника до 3,6 %, яке на початку 2018 року було скориговане у бік зростання на 0,1 % і фактично складало 3,7 не зважаючи на те, що з 2010 по 2015 роки було виявлено стабільну тенденцію до зменшення зростання у країнах, що розвиваються, та досить повільному, незначному зростанні в розвинутих країнах, з 2016 року результати зросли [1].

Так, країнам, що розвиваються, для підвищення свого рівня економічного та соціального розвитку, необхідно постійно нарощувати темпи свого виробництва та безперервно збільшувати обсяги реалізованої продукції, але це зумовлює основні протиріччя, щодо пов'язані із переходом до сталого розвитку, оскільки саме інтенсифікація виробництва та безконтрольне споживання призводять до виснаження природних ресурсів, погіршення стану оточуючого середовища, збільшення забруднення, що призводить до зміни клімату.

Так, згідно з Лімською декларацією [2], прийнятої Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO) у грудні 2013 року, промисловість вважається структурною програмою, яка значно підвищує продуктивність праці, заохочує створення великої кількості робочих місць, що також збільшує дохід, що допомагає в боротьбі з бідністю та вирішенню іншої низки завдань у сфері розвитку, а також надаючи великі можливості для соціальної інтеграції.

Сучасна структурна деградація української економіки є наслідком розрізненості політики

■ середнє значення 2008-2012 рр. ▨ середнє значення 2013-2017 рр.

Рис. 1. Галузева структура економіки України

(середнє значення за кожні п'ять років, починаючи з 2008 р.), % від загального обсягу

щодо державної підтримки, тривалий час пріоритети надавалися експортоорієнтованим галузям економіки. Оскільки були відсутні дієві механізми щодо контролю міжгалузевого переливання капіталу та залучення інвестування прибутків підприємств всі додаткові кошти, що отримувалися експортними галузями, що пояснюється високими світовими цінами, використовувались не ефективно. Тому концентрація державної підтримки щодо експортних галузей не призводила до необхідної модернізації промислового виробництва, розбудови високотехнологічних та наукомістких видів економічної діяльності, що за сучасних умов є головним факторами забезпечення економічного зростання [3].

Провівши аналіз стану та розвитку сучасної структури економіки України можна зробити висновок про значну мінливість у межах навіть одного десятиріччя, порівнявши тенденції розвитку економіки 5 років (2013—2017) (рис. 1) та попередні 5 років (2008—2012).

Щодо інтенсивності споживання енергії на одиницю ВВП за незмінного паритету купівельної спроможності у 2017 році Україна займає лідируючі позиції в світі.

Так, окремі види енергії, яку споживає промисловість наведено у таблиці 1, з якої можна побачити, що попри скорочення споживання твердого біопалива, вугілля, вугільних газів споживання індустрією решти ресурсів у 2017 році лише збільшилось. Але попри це, очікувано сектор транспорту є найбільшим покупцем нафти та нафтових продуктів, також

можна побачити й підвищення їх використання промисловістю практично на 2 %. Збільшилось також використання теплоенергії на 11,4%.

Таким чином, до причин високого рівня енергоспоживання промислового сектору в Україні можна віднести традиційні перехідні економічні характеристики, необхідність інтенсифікації економічного зростання, збільшення використання наявних ресурсів, низький рівень конкурентоспроможності на світовому ринку, а також конкретні причини, пов'язані з умовами управління — політична ситуація, низький рівень інвестицій в модернізацію виробництва, високий рівень амортизації основних фондів.

Зокрема, проаналізувавши конкурентоспроможність України на міжнародному рівні, характерною є оцінка позиції нашої країни за Індексом глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index) [4], котрий що-

Таблиця 1. Споживання окремих видів енергетичних ресурсів промисловістю України

Споживання ресурсу	Обсяг споживання		Відсоток від загального обсягу споживання, %		Відхилення, %
	2016	2017	2016	2017	
Вугілля, тис. т	5410	4598	77,3	75,4	-1,9
Вугільні гази, ТДж	98961	76694	99,85	99,5	-0,35
Природний газ, ТДж	115454	122220	15,8	17,5	1,7
Нафта, тис. т	174	369	1,86	3,8	+1,94
Тверде біопаливо, ТДж	2151	2206	3,04	2,9	-0,14
Електроенергія, ГВт/год.	49941	50235	42,5	42,8	+0,3
Теплоенергія, ТДж	107830	140464	31,4	42,8	+11,4

Джерело: розраховано за даними Держкомстату.

**Таблиця 2. Показники, які характеризують сталий розвиток країн
(на початок глобальної кризи)**

Індекс	Країна										
	Швейцарія	Швеція	Норвегія	Японія	Німеччина	Франція	США	Україна	Китай	Росія	Малі
Environmental Performance index	8,91	8,6	8,11	7,25	7,32	7,82	6,35	5,82	4,9	6,12	3,94
Global Competitiveness Index	5,63	5,56	5,14	5,37	5,39	5,13	5,43	3,9	4,84	4,24	3,28
Economic freedom	3,05	3,1	2,7	2,5	2,9	2,45	3,2	1,35	1,45	1,3	2
Human Development Index	0,947	0,949	0,963	0,943	0,93	0,938	0,944	0,766	0,755	0,795	0,333
Зростання ВВП, %	2	2,7	1,5	3	3,6	1,6	2,7	4,3	10,3	3,8	5,2
ВВП на душу населення / 1 тис. дол.	4,29	3,9	5,91	3,42	3,59	3,33	4,74	0,67	0,74	1,59	0,12
ВВП, млрд дол.	0,326	0,354	0,276	4,338	2,96	2,16	14,72	0,306	9,872	2,229	0,002
Приріст населення	0,21	0,16	0,33	-0,28	-0,21	0,5	0,96	-0,62	0,49	-0,47	2,61

Джерело: [5].

річно публікується Міжнародним економічним форумом для загальної оцінки продуктивності за рядом показників, як-от: інфраструктура, інститути, охорона здоров'я і початкова освіта, ефективність ринку товарів, макроекономічне середовище, вища освіта та професійна підготовка, ефективність ринку праці, технологічна готовність, фінансовий розвиток ринку, розмір ринку, рівень розвитку бізнесу та інновації. Підсумовуючи 2018 р., Україна в цьому рейтингу піднялась на шість позицій щодо 2017 р., і зайняла 83 місце серед 140 країн, що досліджуються. Можна сказати, що за цей період спостерігалось значне покращення значень за більшістю показників, винятками є динаміки бізнесу, але за показниками макроекономічна стабільність, інститути та фінансова система, Україна продовжує займати найнижчі позиції. Неостанній вплив на неможливість покращення умов ведення бізнесу чинять корупція, інфляція, доступ до фінансів, податкові ставки, неефективна урядова бюрократія, політична нестабільність, нестабільність уряду.

Головною метою уряду будь-якої країни є прагнення до розвитку, досягнення стабільності та безпеки. Сталий розвиток передбачає стабілізацію, збереження "status quo".

Оскільки більшість населення планети задоволені своїм рівнем життя, а саме лише 1 з 8 мільярдів землян. Бо більшість країн світу не хочуть залишитися в тій соціально-економічній ситуації, в якій вони тепер знаходяться. Тому в період глобальної економічної кризи людство було вимушене шукати рішення екологічними проблемами, які стосуються всього населення планети, були сформульовані принципи "зеленої" економіки як механізму реалізації стратегії сталого розвитку для країн всіх типів пол-

ітичного устрою та рівня економічного розвитку. Порівняльний аналіз індексів, які характеризують рівень розвитку країни за економічними, соціальними та екологічними показниками (табл. 2) дозволяє визначити, що група країн, як-от: Швейцарія, Швеція та Норвегія, фактично, вже майже досягли сталого розвитку.

Виходячи з матеріалів Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992 р.), сталий розвиток — це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої власні потреби [6]. Для реалізації та впровадження стратегії сталого розвитку необхідно поєднання економічної ефективності, соціальної стабільності та екологічної безпеки.

Таким чином, результати щодо аналізу природного і людського потенціалу показують надмірний тиск, який в якійсь мірі є одним з найбільших у Європі, відсутність системи заходів з боку держави, спрямованих на стабілізацію ситуації і зменшення загроз, високий ризик припинення контролю над ситуацією, особливо в надзвичайних ситуаціях природного походження, а в деяких випадках і недостатні коливання динаміки показників через втрату контролю над частиною української території.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що стан промислового і ресурсного потенціалу України безпосередньо впливає на низькі рівні показників, розроблених основними міжнародними організаціями для оцінки успішності державної екологічної політики. Таким чином, з'ясувалося, що проблема формування державної політики щодо створення зеленої економіки цілком і повністю лежить у проблемі структур-

ного перетворення економічної системи країни, яка виступає і як засіб, і каталізатор, і як фактор результату.

Нині глобального розвитку державна політика країни спрямована на вирішення широкого кола питань, пов'язаних з викликами, можливостями і пріоритетами економічного, соціального та екологічного характеру, з урахуванням взаємозв'язків між ними, з тим щоб створити умови для досягнення цілей в області сталого розвитку.

Деякі останні десятиліття у нашій державі приймалася ряд документів, що покликані регулювати політику впровадження принципів сталого розвитку, основними є Комплексна програма реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі стійкого розвитку на 2003—2015 рр., Постанова Верховної Ради України "Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів" від 24.12.1999 р., "Стратегія демографічного розвитку України на 2006—2015 рр.", яка мала на меті сприяння відтворенню та зростанню кількості й якості населення в Україні; Постанови Кабінету Міністрів України "Про Національний план розвитку системи охорони здоров'я на період до 2010 р.", Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, ухвалена Постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 і т.д. [7, с. 134].

Як показав аналіз існуючих правових і нормативних документів, регулюючих до деякої міри сталий розвиток, нині немає ідеологічної та програмної концепції сталого соціально-економічного розвитку, яка враховувала б усі компоненти сталого розвитку на основі принципів збалансованості та інтеграції.

У цих умовах корисно проаналізувати розроблені та реалізовані урядом політичні механізми та інструменти, які створюють пряму основу для розвитку концепції зеленої економіки та її відповідності економічній ситуації в Україні. Водночас проведення більш структурованого аналізу політики розвитку концепції "зеленої економіки" в Україні передбачає умови її поділу на такі сфери: 1. Міжнародні зобов'язання та ратифікування. 2. Загальні приписи та правові акти. 3. Стратегічні напрями.

Наголос робиться на енергоефективність і перехід до відновлюваних джерел енергії, в той час як питання, пов'язані з розвитком "зеленої" діяльності, впровадженням сучасних інструментів раціонального природокористування, "зеленими" інвестиціями і т. д., ігноруються.

Сучасні політичні тенденції в Україні соціально відповідають розвиненій економічній

ситуації в країні: замість структурних реформ здійснюються окремі, часто неузгоджені заходи. Прикладом тому є горизонт 2016 року, коли уряд щодо програми розвитку гідроенергетики в Україні до 2026 року отримує широкий розголос і реакцію громадськості, оскільки, з одного боку, прогнозує збільшення частки енергозабезпечення, а з іншого — має великі екологічні наслідки не тільки всередині України, але і за її межами.

Як правило, ступінь готовності переходу до "зеленої" економіки і, нарешті, до сталого розвитку характеризується, зокрема, наявністю відповідного нормативного поля.

Передовими дослідниками [8], проблеми державного регулювання сталого розвитку, і зокрема "зеленої" економіки України, за відсутності нормативної бази актів, у цій області, тому приймають Закон України "Про основні засади (стратегію) політичного стану України на період до 2020 року" [9]. Однак цей документ також містить низку суперечностей, у тому числі: розрив між прогнозованими обсягами скорочення енергоспоживання та обсягами відновлюваних джерел енергії відповідно до Енергетичної стратегії України; відсутність законодавства, що визначає конкретні системні заходи щодо реалізації "зеленої" економіки та сталого розвитку; заявлений розвиток стратегії екологічної освіти, стратегії більш чистого виробництва та відповідного національного плану дій до 2015 року не здійснюється; низький відсоток досягнення цілей, оцінених громадськістю [10]; низька процентна частка фактичного фінансування досягнення цілей; пріоритетність досягнення цілей, поставлених в інших національних програмах і міжнародних угодах (міжнародна підтримка); немає перегляду ставок екологічного податку; недотримання директиви 2008/1/ ЄС про комплексне запобігання забрудненню і контролі за ним; невизначеність щодо прийняття змін до законів, що стосуються екологічної оцінки навколишнього середовища страхування та екологічної оцінки; порушення положень Орхуської конвенції, що стосуються оперативної публікації національних екологічних доповідей, доповідей, інформаційних та аналітичних карт і т. д.

У цих умовах Закон "Про реалізацію Національної екологічної політики", серед яких міжсекторальне партнерство; оцінка впливу політики, програми, плани на стан навколишнього середовища; система ліцензування в галузі охорони навколишнього середовища; екологічна оцінка; екологічна оцінка системи управління навколишнім середовищем; марку-

вання; технічне регулювання, стандартизація та облік у сфері охорони навколишнього середовища, забезпечення екологічної безпеки; законодавство; наукова підтримка розробки та здійснення національної екологічної політики; економічні та фінансові механізми; міжнародне співробітництво і т. д. втрачають своє реальне значення, значно знижують ймовірність їх успішного здійснення та ефективність докорінно підтверджується формальної, декларативною і неефективною практикою.

Тому конструктивний шлях до створення ефективної політики "зеленої" економіки в Україні, до повної реалізації планів зближення та реалізації законодавства ЄС, після укладення угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також до перегляду поточної стратегії, екологічної політики та Плану дій щодо її реалізації.

Так, аналіз регіональної екологічної політики з метою підготовки основи для переходу до зеленої економіки в Україні показав, що рівень досягнення цілей Національного плану дій з охорони навколишнього середовища на 2016—2020 роки не є задовільним, особливо в тому, що стосується досягнення мети з удосконалення регіональної екологічної політики. Хоча процес розробки та затвердження місцевих планів дій з охорони навколишнього середовища і містобудування, а також реалізації бізнес-планів ще не завершено, можна вже зробити висновки про повне порушення підрахунку обсягу кредитів порівняно з тим, що насправді інтегровано, і в більшості випадків пояснити цю проблему можна не тільки зміною реальної вартості запланованих заходів, але і з серії, яку буде розглянуто пізніше.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, спостерігається відсутність єдиного підходу до вироблення політики розвитку зеленої економіки України, низька ступінь інтеграції концепції зеленої економіки в галузеву політику, відсутність координації прийнятих урядом заходів щодо реалізації концепції зеленої економіки, обмеження масштабів проблеми енергоефективності. Водночас про це свідчать соціологічні опитування, у тому числі результати соціологічного опитування, проведеного Фондом "Демократичні ініціативи" та соціологічною службою українського Центру економічних і політичних досліджень А. Разумкова [11], понад 60 % українців не

вірять в успіх реформ, здійснюваних нині українським урядом, а 33 % — підтримують їх продовження для подолання економічної кризи в країні, 78 % опитаних вважають, що Україна йде не в тому напрямі і лише трохи більше десяти частини опитаних були позитивними.

Водночас експерти [11] оцінюють процес реформ в Україні в 2,73 бала за 5-бальною шкалою, тобто трохи більше 50 %. В цих умовах необхідно терміново знайти шляхи виходу з політичної кризи, впровадити нові якісні підходи до процесу трансформації економіки та розробити ефективні методи залучення фінансування цих процесів.

Проведений аналіз ступеня політичної готовості щодо впровадження концепції "зеленої" економіки в Україні та виявлено декларування на національному рівні ряду відповідних досить різноманітних завдань та напрямів діяльності, практична відсутність узгодженої системної державної політики зумовлену інтеграцією концепції "зеленої" економіки в секторальну політику країни та практичну неготовність регіональної екологічної політики до формування засад переходу до "зеленої" економіки, недостатня координація дій серед різних органів управління стосовно запровадження концепції "зеленої" економіки.

Розроблено концептуальний підхід до формування державної політики розвитку зеленої економіки України, який сприяє досягненню синергетичного ефекту на галузевому рівні, враховує існуючу законодавчу базу та міжнародні зобов'язання, а також передбачає впровадження відповідного комплексного механізму, реалізація якої створює основу для оптимізації аналітичної, інституційної, регуляторної підтримки і необхідних ресурсів "зеленої" економіки за рахунок раціоналізації та узгодження функціонально-методичних компонентів, серед яких виділяються організаційна координація, мотивація, стратегічне проектування, моніторинг та оцінка.

Пропонований організаційний механізм формування державної політики розвитку "зеленої" економіки України, який передбачає додаткові деталі і раціоналізацію зв'язків між стейкхолдерами на різних рівнях державної влади і відкриває шлях до широкого участі зацікавлених осіб.

Література:

1. Перспективы развития мировой экономики: бюллетень "Более благоприятные перспективы, оптимизм участников рынка, предстоящие задачи", 22 января 2018 г. URL: <https://www.imf.org/ru/253Publications/WEO/Issues/>

2018/01/11/world-economic-outlook-update-january-2018

2. Lima Declaration: Towards inclusive and sustainable industrial development. Fifteenth Session of the Unido General Conference. Lima, Peru, 2 December 2013. Resolution GC.15/Res.1. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/2014-04/Lima_Declaration_EN_web_0.pdf

3. Пріоритети інвестиційної політики в контексті модернізації економіки України / А.П. Павлюк та ін.; за ред. Я.А. Жаліла. Київ: НІСД, 2013. 80 с.

4. Schwab, K. Global Competitiveness Report 2018. World Economic Forum Cologny / Geneva Switzerland. URL: <https://www.weforum.org/reports/theglobal-competitiveness-report-2018>

5. "Державна політика сталого розвитку на засадах "зеленої" економіки". Аналітична записка [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень. — 2013. — Режим доступу до ресурсу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/derzhavna-politika-stalogo-rozvitku-na-zasadakh-zelenoi-ekonomiki>

6. Що таке сталий розвиток? [Електронний ресурс] // UN House in Ukraine. — 2012. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.un.org.ua/en/45-temp/1484-2012-06-11-14-41-36>

7. Кумачова А.С. Проблеми державного управління сталим розвитком в Україні на сучасному етапі. Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. 2015. №1. С. 132—138.

8. Потапенко В.Г. Трансформація системи природокористування України на засадах "зеленої" економіки: теорія, методологія, практика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: 08.00.06. Суми, 2014. 39 с.

9. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21 грудня 2010 року № 2818-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17/page>

10. Більшість українців не бачать реальних реформ в Україні — опитування Інституту Горшеніна. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/27568973.html>

11. Маркевич К. "Зелені" інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. Аналітична доповідь. Київ. 2019. 316 с.

References:

1. International Monetary Fund (2018), "Prospects for the world economy: Bulletin "More favorable prospects, optimism of market parti-

cipants, upcoming tasks", available at: <https://www.imf.org/ru/253Publications/WEO/Issues/2018/01/11/world-economic-outlook-update-january-2018> (Accessed 25 January 2020).

2. Lima Declaration (2013), "Towards inclusive and sustainable industrial development", available at: https://www.unido.org/sites/default/files/2014-04/Lima_Declaration_EN_web_0.pdf (Accessed 25 January 2020).

3. Pavliuk, A. P. and Zhalila, Ya. A. (2013), *Priorytety investytsijnoi polityky v konteksti modernizatsii ekonomiky Ukrainy [Priorities of investment policy in the context of modernization of the Ukrainian economy]*, NISD, Kyiv, Ukraine.

4. Schwab, K. (2018), *Global Competitiveness Report 2018*, World Economic Forum Cologny, Geneva, Switzerland.

5. National Institute for strategic studies (2013), "State policy of sustainable development based on the principles of "green" economy", available at: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/derzhavna-politika-stalogo-rozvitku-na-zasadakh-zelenoi-ekonomiki> (Accessed 29 January 2020).

6. UN House in Ukraine (2012), "State policy of sustainable development based on the principles of "green" economy", available at: <http://www.un.org.ua/en/45-temp/1484-2012-06-11-14-41-36> (Accessed 29 January 2020).

7. Kumachova, A. S. (2015) "Problems of state management of sustainable development in Ukraine at the present stage", *Menedzher. Visnyk Donets'koho derzhavnoho universytetu upravlinnia*, vol. 1. pp. 132—138.

8. Potapenko, V. H. (2014) "Transformation of the natural resource management system of Ukraine on the principles of "green" economy: theory, methodology, practice", Ph.D. Thesis, *Economy, Economics of nature management and environmental protection*, Sumy, Ukraine.

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), *The Law of Ukraine "About the Main principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period up to 2020"*, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17/page> (Accessed 29 January 2020).

10. Radio Liberty (2016), "Most Ukrainians do not see real reforms in Ukraine", available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/27568973.html> Accessed 29 January 2020).

11. Markevych, K. (2019), "Zeleni" investytsii u stalomu rozvytku: svitovij dosvid ta ukrains'kyj kontekst ["Green" Investments in Sustainable Development: World Experience and the Ukrainian Context], *Tsentrazumkova*, Kyiv, Ukraina.

Стаття надійшла до редакції 03.02.2020 р.